

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ.....ห้วยคต..... จังหวัด.....อุทัยธานี.....
ข้อมูล ณ วันที่.....๑๘...เดือน.....มิถุนายน.....พ.ศ.....๒๕๖๔.....

=====

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายวิเชียร จบศรี

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้๒๐๘ ม. ๒ ต. สุขฤทัย อ. ห้วยคต จ. อุทัยธานี.....

โทรศัพท์ ๐๘๖๒๐๑๔๓๘๕

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๐ ปัจจุบันอายุ๕๘....ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาตอนปลาย

สถาบันการศึกษา กสร.ห้วยคต

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๒๐๐,๐๐๐..... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๙.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑....แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๒.๑ แปลงเรียนรู้ โคก หนอง นา

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๕.....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. ฐานเรียนรู้ด้านข้าว

๒. ฐานเรียนรู้ด้านการผลิตปุ๋ย

๓. ฐานเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง

๔. ฐานเรียนรู้ด้านปศุสัตว์

๕. ฐานเรียนรู้ด้านบัญชี

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน....๓...หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การลดต้นทุน/การเพิ่มผลผลิตข้าว

๒. การปรับปรุงดินและการผลิตปุ๋ยใช้เอง

๓. การพัฒนาคุณภาพผลผลิต

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. เกษตรทฤษฎีใหม่
๒. เศรษฐกิจพอเพียง
๓. การจัดทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การใช้น้ำอย่างรู้คุณค่า
๒. ปศุสัตว์ (สุกร, กระบือ, ไก่, เป็ด)
๓. ประมง (ปลา)

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมาจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตรการจัดทำบัญชีครัวเรือน/บัญชีต้นทุน เป็นหลักสูตรที่โดดเด่น เนื่องจากเป็นครัวเรือนอาสาของอำเภอห้วยคต ซึ่งหลักสูตรมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการลดต้นทุนการผลิตทางการเกษตรด้านต่างๆ โดยการจดบันทึกรายรับรายจ่าย ต่างๆ ในการทำการเกษตร และรวมต้นทุนในการผลิตของแต่ละปี เพื่อใช้บริหารจัดการ การทำการเกษตร และปรับใช้เพื่อลดต้นทุนในการผลิตทางการเกษตรในปีต่อไป ซึ่งมีการถ่ายทอดความรู้ โดยการอบรมให้สมาชิก ศพก. และ ศพก เครือข่าย รวมไปถึงเกษตรกรที่สนใจโดยทั่วไป

รายการ	ปี 2567 (บาท)	ปี 2566 (บาท)
รายได้		
- ขายข้าวเปลือก	129,600.00	150,000.00
- เงินชดเชยค่าปรับปรุงดิน	0.00	20,000.00
รายรายได้	129,600.00	170,000.00
หักต้นทุน/ค่าใช้จ่าย		
ขั้นตอนเตรียมการผลิต		
- ค่าไถเป็น	9,690.00	9,380.00
- ค่าเมล็ดพันธุ์	4,500.00	4,500.00
ขั้นตอนเตรียมการผลิต		
- ค่าปุ๋ยเคมี	10,000.00	10,000.00
- ค่ายาปราบศัตรูพืช	7,480.00	1,810.00
- ค่าน้ำมันก๊าดชีวภาพ	750.00	500.00
- ค่าน้ำมัน	500.00	700.00
- ค่าแรงฉีดยา/ค่าจ้างโดรน	7,000.00	2,780.00
ขั้นตอนการเก็บเกี่ยวผลผลิต		
- ค่าแรงเกี่ยวข้าว	9,500.00	9,500.00
- ค่าแรงเข็นข้าว	1,200.00	1,500.00
- ค่ารถเข็นข้าว	500.00	325.00
- ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	3,000.00	3,000.00
- ค่าแรงตนเอง	54,120.00	43,995.00
รวมต้นทุน/ค่าใช้จ่าย	75,480.00	126,005.00
กำไร	6,821.05	8,947.37
รายได้เฉลี่ย/ไร่	2,848.42	2,315.53
ต้นทุนเฉลี่ย/ไร่	3,972.63	6,631.84

นายวิเชียร จอศรี
บ้านเลขที่ 208 ม.2 ต.สุขฤทัย
อ.ห้วยคต จ.อุทัยธานี
อาชีพ ทำนา
พื้นที่เพาะปลูก 19 ไร่

คติประจำใจ
ทำทุกอย่างที่เราชอบ
ตอบทุกอย่างที่เรารู้
ก็จะประสบความสำเร็จ

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

๑. เข้าร่วมประชุมเชื่อมโยงการดำเนินงานคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ทั้งในระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เพื่อร่วมกันวางแผนพัฒนาการดำเนินงาน และร่วมกันแก้ปัญหา การดำเนินงาน ศพก., ศพก. เครือข่าย และกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ ให้เกิดการเชื่อมโยงการดำเนินงานของทั้ง ๒ เครือข่ายไปในทิศทางเดียวกันและเห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒. ร่วมเสนอแผนการพัฒนาและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเกษตรร่วมกับสภาเกษตรกร จังหวัดอุทัยธานี เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาพร้อมทั้งแก้ไขปัญหาด้านการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนการพัฒนา ศพก. (แผนราย ศพก.) เพื่อให้ ศพก. มีความพร้อมในการให้บริการส่งเสริมด้านการเกษตรในพื้นที่ โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรอำเภอ คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. ระดับอำเภอ และผู้นำในชุมชน ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนาศักยภาพ ศพก. ดังนี้

ที่	ปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางแก้ไข
๑.	ด้านการเงิน	๑.ขาดแหล่งเงินทุน ๒. รายได้ และผลกำไรต่ำ	๑.แนะนำแหล่งเงินทุนจากหน่วยงาน/ สถาบันการเงินที่สนับสนุนภาค การเกษตร ๒.ปรับเปลี่ยนชนิดพืช และลดพื้นที่ การเพาะปลูกลง เลือกพืชที่ให้ ผลตอบแทนต่อพื้นที่มีมูลค่าสูง ๓.วางแผนการผลิตพืชล่วงหน้า ให้ผลผลิตออกช่วงที่ตลาดต้องการ

ที่	ปัญหา	ผลกระทบ	แนวทางแก้ไข
๒.	ด้านการดำเนินงานของศูนย์ ศพก.	๑.เกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก และไม่มีทายาทสืบทอดด้านการเกษตร ๒.อุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไม่เพียงพอ เช่น โต๊ะ เก้าอี้ จัดประชุม เครื่องเสียง และสื่อการนำเสนอ	๑.ส่งเสริมกิจกรรมการสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่สนใจทำการเกษตร ๒.ปรับเปลี่ยนข้อกำหนด/ระเบียบเรื่องงบประมาณสนับสนุน ศพก. ให้สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นเพื่อใช้ในการดำเนินงานของ ศพก.
๓.	ด้านการตลาด	๑.ราคาผลผลิตตกต่ำ ๒.เกษตรกรไม่ได้จำหน่ายผลผลิตเอง ต้องขายผ่านพ่อค้าคนกลาง ๓.ไม่มีการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า	๑.ถ่ายทอดความรู้ เรื่องการวางแผนก่อนการผลิต และการบริหารจัดการด้านการตลาด โดยใช้แนวคิด ตลาดนำนวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ ๒.ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า
๔.	ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี	๑.ใช้แรงงานคนในการทำการเกษตรเป็นหลัก ๒.ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีด้านการเกษตรน้อย	๑.หาแหล่งให้บริการเครื่องมือเครื่องจักรทดแทนแรงงานคน ๒.เปรียบเทียบข้อดีข้อเสียของการใช้เทคโนโลยีด้านการเกษตร และการใช้แรงงานคน
๕.	ด้านสิ่งแวดล้อม	๑.ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศทำให้ผลผลิตทางการเกษตรลดลง และไม่ได้คุณภาพ ๒.การระบาดของโรค และแมลงศัตรูพืช	๑.วางแผนก่อนการปลูกพืชให้เหมาะสมกับสภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปร่วมกับการติดตามพยากรณ์อากาศล่วงหน้า ๒.ส่งเสริมองค์ความรู้ เรื่องการจัดการระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืช และให้เลือกใช้พืชพันธุ์ดี พันธุ์ต้านทาน
๖.	ด้านกฎระเบียบ	๑.ข้อกำหนด และระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างวัสดุ อุปกรณ์ ที่สนับสนุน ศพก. ไม่สามารถจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นได้	๑.ปรับเปลี่ยนข้อกำหนด/ระเบียบเรื่องงบประมาณสนับสนุน ศพก. เพื่อให้สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับใช้ในการดำเนินงานภายใน ศพก.

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

ความต้องการเพิ่มผลผลิตและรายได้: การเกษตรแบบดั้งเดิมมักจะมีข้อจำกัดในเรื่องของผลผลิตและคุณภาพ ทำให้รายได้ไม่แน่นอน การนำเทคโนโลยีและหลักวิชาการมาใช้ เช่น การเลือกใช้พันธุ์พืชที่ดี การจัดการปุ๋ยและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การควบคุมศัตรูพืชที่แม่นยำ จะช่วยเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยพื้นที่ และเพิ่มโอกาสในการทำกำไรมากขึ้น

การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ: แม้ว่าการลงทุนเริ่มต้นในเทคโนโลยีอาจสูง แต่ในระยะยาวการใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบน้ำหยด การใช้โดรนเพื่อสำรวจแปลงหรือฉีดพ่นปุ๋ย จะช่วยลดการใช้แรงงาน ลดการสูญเสียทรัพยากร และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

ความยั่งยืนและการรักษาสีงแวดล้อม: เกษตรกรหลายรายตระหนักถึงผลกระทบของการเกษตรแบบดั้งเดิมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้สารเคมีเกินความจำเป็น การชะล้างพังทลายของหน้าดิน การนำหลักวิชาการ เช่น การเกษตรอินทรีย์ หรือ GAP มาใช้ จะช่วยลดการใช้สารเคมี ลดการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมความยั่งยืนในระยะยาว

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อม: การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบโดยตรงต่อการเกษตร เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม หรือโรคระบาด การใช้เทคโนโลยี เช่น การใช้เมล็ดพันธุ์ดี การติดตามการพยากรณ์อากาศ การเลือกปลูกพืชที่เหมาะสมกับฤดูกาล และทนทานต่อสภาพแวดล้อม จะช่วยให้เกษตรกรสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ได้ดีขึ้น

มีแรงงานทางการเกษตรน้อย: การทำเกษตรแบบดั้งเดิมมักจะต้องใช้แรงงานหนักและไม่เอื้อต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีนัก การนำเทคโนโลยีมาใช้จะช่วยลดภาระงาน เพิ่มความสะดวกสบาย และทำให้มีเวลาไปทำกิจกรรมอื่นๆ ได้เพิ่มมากขึ้น

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

- การลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีฟอสเฟต โดยการผลิตปุ๋ยน้ำหมักจากมูลค่างควา ทดแทน เพื่อใช้ในนาข้าว

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

- การลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีฟอสเฟต โดยการผลิตปุ๋ยน้ำหมักจากมูลค่างควา ทดแทน เพื่อใช้ในนาข้าว

๒.๑ เตรียมวัสดุและอุปกรณ์

- มูลค่างควา ประมาณ ๒๐ กิโลกรัม
- กากน้ำตาลหรือมอลาส (Molasses) ปริมาณครึ่งหนึ่งของมูลค่างควา (ประมาณ ๑๐ ลิตร)
- จุลินทรีย์เร่งหมัก (หัวเชื้อน้ำหมักมูลค่างควา) ประมาณ ๑ ลิตร (หรือ จุลินทรีย์ท้องถิ่น หรือหัวเชื้อชีวภาพ หรือใช้สารเร่งใน สูตร พด. เป็นต้น)
- น้ำสะอาด (ประมาณ ๑๐๐ ลิตร ขึ้นอยู่กับอัตราส่วน)
- ถังหมักมีฝาปิด ขนาด ๑๒๐ ลิตร

๒.๒ ขั้นตอนการหมัก

- ใส่ น้ำเปล่าลงในถังหมักจำนวน ๑๐๐ ลิตร (ไม่ใช่ภาชนะโลหะเพราะน้ำหมักมีกรดสูง)
- ใส่กากน้ำตาล ๑๐ ลิตร ลงในถังหมัก คนให้ละลายน้ำ
- ใส่หัวเชื้อน้ำหมักมูลค่างคว ๑ ลิตร
- ใส่มูลค่างคว แล้วคน ให้มูลค่างควจมน้ำให้หมด
- ปิดฝาไม่ต้องสนิท มั่นคอยเปิดดูหัวมูลค่างควลอยขึ้นมาให้คนจนกว่าจะจมหมักไว้อย่างน้อย ๖ เดือน (คุณภาพจะยิ่งดีหากหมักครบเวลาเต็ม)

๒.๓ . วิธีการใช้ในนาข้าว

ผสมน้ำหมักมูลค่างควกับน้ำเปล่า ในอัตราที่แนะนำ

- น้ำหมักมูลค่างคว ๓ ช้อนแกง (ประมาณ ๑๐๐ ซีซี) ต่อ น้ำ ๒๐ ลิตร เพื่อฉีดพ่นบำรุงต้นข้าว
- ใช้ น้ำหมักมูลค่างคว ๑ ลิตร ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร แล้วราดให้ทั่วก่อนการปักดำข้าว
- ฉีดหรือราดในช่วงสำคัญ เช่น หลังปักดำหรือช่วงต้นข้าวที่ต้องการสารอาหารเพิ่มเติม

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

- การลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีฟอสเฟต โดยการผลิตปุ๋ยน้ำหมักจากมูลค่างคว ทดแทน เพื่อใช้ในนาข้าว เป็นการเสริมธาตุฟอสฟอรัส (P) และไนโตรเจน (N) จากมูลค่างคว ช่วยเร่งการเจริญเติบโตของต้นข้าว ใช้ได้ ๒ ช่วง ได้แก่

- ๑) ช่วงหว่านข้าวใหม่ หรือปักดำกล้าใหม่ เนื่องจาก ธาตุฟอสฟอรัส (P) และไนโตรเจน (N) จากมูลค่างคว จะช่วยเร่งการเจริญเติบโตของรากข้าว เพื่อดูดธาตุไนโตรเจน เพื่อใช้ในการเจริญเติบโต
- ๒) ช่วงก่อนข้าวทั้งท้องออกดอก (ประมาณ ๗๐ – ๗๕ วัน หลังหว่านเมล็ดหรือปักดำ) เนื่องจาก ธาตุฟอสฟอรัส (P) และไนโตรเจน (N) จากมูลค่างคว จะช่วยในการเจริญเติบโตของดอกข้าว ทำให้เกิดดอกข้าวที่สมบูรณ์
- ๓) เกษตรกรอาจลดการใช้ปุ๋ยเคมีฟอสเฟตลง
- ๔) พืชได้รับธาตุจุลภาคเพิ่มเติม และมีจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์ในดิน ช่วยปรับปรุงโครงสร้างดิน และเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ในระยะยาว
- ๕) แนวทาง Zero-Waste: ใช้วัสดุธรรมชาติในพื้นที่ ลดต้นทุนและผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

ตารางเปรียบเทียบภาพรวม

การลดต้นทุนการใช้ปุ๋ยเคมีฟอสเฟต โดยการผลิตปุ๋ยน้ำหมักจากมูลค่างควา ทดแทน เพื่อใช้ในนาข้าว

ขั้นตอน	รายละเอียด	จุดเด่น
เตรียมวัสดุ หมัก	มูลค่างควา ๒๐ กก. + กากน้ำตาล + หัวเชื้อ + น้ำ ปิดฝาในถังพลาสติก ๖๐ วัน	ใช้วัตถุดิบใกล้ตัว ราคาถูก ได้ธาตุอาหารและจุลินทรีย์
ใช้งาน	ผสม ๑๐๐ ซีซี/น้ำ ๒๐ ลิตร หรือ ๑ ลิตร/น้ำ ๒๐๐ ลิตร	ประหยัดปุ๋ยเคมี ฟิ้นฟูดิน
ผลลัพธ์	ลดการใช้ฟอสเฟตเคมี เพิ่มผลผลิต และความยั่งยืน	ลดต้นทุน เกษตรอินทรีย์

ตารางเปรียบเทียบระหว่างการใช้ ปุ๋ยเคมีฟอสเฟต กับ ปุ๋ยน้ำหมักจากมูลค่างควา ในการปลูกข้าว
โดยเน้นทั้งเรื่องต้นทุน ประสิทธิภาพ คุณลักษณะ และผลกระทบต่อดิน

เกณฑ์เปรียบเทียบ	ปุ๋ยเคมีฟอสเฟต	ปุ๋ยน้ำหมักจากมูลค่างควา
ต้นทุนต่อไร่	ราคาสูงขึ้นตามตลาด เน้นปุ๋ยฟอสเฟตบริสุทธิ์	ใช้วัตถุดิบท้องถิ่นอย่างมูลค่างควา และกากน้ำตาล ลดต้นทุนมาก
องค์ประกอบ สารอาหาร	มีฟอสเฟตบริสุทธิ์ในปริมาณ สูง ร่วมกับธาตุอื่นลดหลั่น	มีสารอาหารครบทั้ง N-P-K และ ธาตุรอง/จุลธาตุ เช่น Zn, B, Mn
ประสิทธิภาพ ผลผลิตข้าว	ให้ผลผลิตทันที แต่ต้องพึ่งพา การใช้ต่อเนื่อง	ใช้แล้วข้าวแตกกอดี รวงใหญ่ ข้าว เหนียว ต้านโรคแมลง ช่วยให้ข้าวสุก พร้อมกัน และเก็บข้าวได้เร็วขึ้น
ประสิทธิภาพใช้ ธาตุอาหาร (N P)	การดูดใช้ฟอสเฟตสูงแต่อาจ สูญหายจากดินบางกรณี	ธาตุปลดปล่อยช้า ดูดใช้ได้นานขึ้น ช่วยปรับปรุงคุณภาพดิน
ผลกระทบต่อ โครงสร้างดิน	อาจทำให้ดินกรดหรือเหนียว ขึ้นหากใช้เกิน	ช่วยปรับดินให้ร่วนซุย อุ่มน้ำดี และ เพิ่มจุลินทรีย์ดีในดิน
โอกาสลดใช้เคมี	ต้องใช้ต่อเนื่องเพื่อให้ธาตุ เพียงพอต่อพืช	ลดหรือทดแทนปุ๋ยฟอสเฟตได้จริง หากใช้ต่อเนื่องอย่างเหมาะสม
ข้อควรระวังและ ความเสี่ยง	มีความเสี่ยงจากการใช้มาก เกินไปทำให้ ดินเสื่อม ปุ๋ยตกค้าง ในดิน	ต้องควบคุมการหมัก ทั้งระยะเวลา สัดส่วนจุลินทรีย์ และหลีกเลี่ยงการ ปนเปื้อน หากใช้เข้มข้นเกินไป อาจทำ ให้ต้นข้าวอ่อนแอ

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

- ๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๑.๑)ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๙.....ไร่
- ๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๒.๑) ปลาหลายสายพันธุ์..... จำนวน.....๑,๐๐๐.....(ตัว)
- ๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๔.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๓.๑)กระบือ..... จำนวน.....๕.....(ตัว)
- ๓.๒)สุกร..... จำนวน.....๑๐..... (ตัว)
- ๓.๓)ไก่..... จำนวน.....๑๐๐..... (ตัว)
- ๓.๔)เป็ด..... จำนวน.....๒๐..... (ตัว)
- ๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย
- ๔.๑)กล้วย..... จำนวน.....๑.....ไร่
- ๔.๒) ไม้ผล สมุนไพร พืชผักสวนครัว จำนวน.....๒.....ไร่

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเมล็ดพันธุ์	เป็นเงิน	๔,๕๐๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๒) ค่าเตรียมดิน	เป็นเงิน	๙,๖๙๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๓) ค่าปุ๋ยเคมี	เป็นเงิน	๑๐,๐๐๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๔) น้ำหมักชีวภาพ	เป็นเงิน	๗๕๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๕) ค่าสารเคมี	เป็นเงิน	๗,๔๘๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๖) ค่าแรงงาน	เป็นเงิน	๗,๐๐๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๗) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน	๙,๕๐๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๘) ค่าขนส่ง	เป็นเงิน	๑,๒๐๐	บาท/	๑๙ ไร่
๑.๙) อื่นๆ	เป็นเงิน	๔,๐๐๐	บาท/	๑๙ ไร่
รวมต้นทุนการผลิต		๕๔,๑๒๐	บาท/	๑๙ ไร่
		๒,๘๔๘.๔๒	บาท/ไร่	
รายได้		๖,๘๒๑.๐๕	บาท/ไร่	

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
- ได้จากอะไรบ้าง ระบุรายได้จากการขายไข่ไก่ ไข่เป็ด และผักพื้นบ้าน
- เฉลี่ยรายได้วันละ ๒๐๐ บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
- ได้จากอะไรบ้าง ระบุ -
- เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ - บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
- ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ผัก ผลไม้ สุกร ไก่ ปุ๋ยน้ำหมัก มูลกระบือ
- เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๕,๐๐๐บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ขายข้าวเปลือก

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๒๙,๖๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. เป็นผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญในการผลิตข้าว

๒. สามารถเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ เรื่องการผลิตข้าวคุณภาพ ให้เกษตรกรรายอื่นๆ ในชุมชนได้

๓. เป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ ยอมรับการเปลี่ยนแปลงในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ

๔. เป็นจุดรวบรวมองค์ความรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร ให้คนในชุมชนให้การสนับสนุนและผลักดันเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีใจรักในอาชีพเกษตรกร

๖) ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. ไม่เผาตอซังในพื้นที่เกษตรของตนเอง และไถกลบตอซังเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุพร้อมทั้งปรับปรุงดิน

๒. การทำนาเปียกสลับแห้ง เพื่อลดการใช้น้ำ และควบคุมปริมาณวัชพืช

๓. ผลิตอัดฟางก้อนไว้เลี้ยงสัตว์ หรือจำหน่ายเป็นรายได้

๔. ใช้โดรนในการฉีดพ่นปุ๋ยและสารเคมี ทดแทนแรงงานคน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑. การไม่เผาตอซังและไถกลบเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุพร้อมทั้งปรับปรุงดิน

การไม่เผาตอซังข้าวและเลือกวิธีการไถกลบแทนนั้น มีประโยชน์ต่อทรัพยากรธรรมชาติดังนี้

- รักษาสมดุลของธาตุอาหารในดิน: การเผาทำลายตอซังจะทำให้ธาตุอาหารที่จำเป็นในดิน เช่น ไนโตรเจน กำมะถัน และคาร์บอน สลายตัวไปในอากาศและถูกชะล้างออกไป การไถกลบตอซังจะช่วยให้อาหารเหล่านี้กลับคืนสู่ดินตามธรรมชาติ เมื่อตอซังย่อยสลาย แร่ธาตุต่างๆ จะค่อยๆ ถูกปล่อยออกมา ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ในระยะยาว

- เพิ่มอินทรีย์วัตถุและปรับปรุงโครงสร้างดิน: ตอซังที่ถูกไถกลบจะย่อยสลายกลายเป็นอินทรีย์วัตถุ ซึ่งจะทำให้ดินที่สมบูรณ์ อินทรีย์วัตถุช่วยให้ดินร่วนซุย ระบายน้ำและอากาศได้ดีขึ้น เพิ่มความสามารถในการ อุ้มน้ำของดิน และส่งเสริมการเจริญเติบโตของจุลินทรีย์ดินที่เป็นประโยชน์ ทำให้ดินมีชีวิตและมีความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน ลดการใช้ปุ๋ยเคมีในปริมาณมาก

- ลดมลพิษทางอากาศและหมอกควัน: การเผาตอซังเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดมลพิษทางอากาศ PM๒.๕ และหมอกควัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพของคนในชุมชนและสิ่งแวดล้อมโดยรวม การไม่เผาจึงเป็นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและอนุภาคที่เป็นอันตรายสู่ชั้นบรรยากาศโดยตรง

- ลดการชะล้างพังทลายของหน้าดิน: ตอซังที่ปกคลุมหน้าดินจะช่วยลดแรงปะทะของหยดฝนและลดการไหลบ่าของน้ำบนผิวดิน ช่วยป้องกันการชะล้างหน้าดินที่อุดมสมบูรณ์ออกไป โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนหนัก

๒. การทำนาเปียกสลับแห้ง เพื่อลดการใช้น้ำ และควบคุมปริมาณวัชพืช เป็นเทคนิคการจัดการน้ำที่มีประสิทธิภาพสูง และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

- ลดการใช้น้ำอย่างมหาศาล: การทำนาแบบน้ำท่วมขังตลอดเวลาสิ้นเปลืองน้ำเป็นจำนวนมาก การทำนาเปียกสลับแห้งช่วยลดปริมาณการใช้น้ำลงได้ถึง ๓๐-๕๐% เนื่องจากข้าวไม่จำเป็นต้องจมอยู่ในน้ำตลอดเวลา ช่วยประหยัดทรัพยากรน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งในพื้นที่ที่เผชิญกับภัยแล้งบ่อยครั้ง

- ลดการปล่อยก๊าซมีเทน: นาข้าวที่แช่น้ำขังตลอดเวลาจะปล่อยก๊าซมีเทน ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกที่มีศักยภาพสูงกว่าคาร์บอนไดออกไซด์หลายเท่าตัว การทำนาเปียกสลับแห้งช่วยลดสถานะการขาดออกซิเจนในดิน ทำให้กิจกรรมของจุลินทรีย์ที่สร้างมีเทนลดลง และลดการปล่อยก๊าซมีเทนสู่บรรยากาศ

- ควบคุมวัชพืชและลดการใช้สารเคมี: การปล่อยให้นาดินแห้งเป็นช่วงๆ ช่วยควบคุมการเจริญเติบโตของวัชพืชบางชนิดที่ชอบสภาพน้ำขัง ทำให้เกษตรกรอาจลดความจำเป็นในการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชลงได้ ช่วยลดสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อมและในผลผลิต

๓. ผลิตัดฟางก้อนไว้เลี้ยงสัตว์ หรือจำหน่ายเป็นรายได้ การนำฟางข้าวมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

- ลดการเผาฟางข้าว: เป็นอีกทางเลือกหนึ่งช่วยลดการเผาฟางข้าวในพื้นที่นา ซึ่งเป็นสาเหตุของการเกิดมลพิษทางอากาศ PM๒.๕ และหมอกควันอย่างที่กำลังมาข้างต้น

- เพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้เสริม: ฟางข้าวที่เคยเป็นของเหลือทิ้งจากการทำนา สามารถนำมาอัดเป็นก้อนเพื่อใช้เป็นอาหารหยาบสำหรับเลี้ยงสัตว์ โดยเฉพาะในช่วงหน้าแล้งที่ขาดแคลนพืชอาหารสัตว์ หรือสามารถนำไปจำหน่ายเป็นรายได้เสริมให้กับเกษตรกรได้ ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและสร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนในชุมชน

๔. ใช้โดรนในการฉีดพ่นปุ๋ยและสารเคมี ทดแทนแรงงานคน ซึ่งมีประโยชน์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรและสุขภาพของเกษตรกร

- ลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยอย่างแม่นยำ: โดรนสามารถฉีดพ่นปุ๋ยและสารเคมีได้อย่างแม่นยำและสม่ำเสมอในปริมาณที่เหมาะสมกับพื้นที่ที่ต้องการ ช่วยลดการใช้สารเคมีเกินความจำเป็น ซึ่งลดการปนเปื้อนของสารเคมีลงสู่ดินและแหล่งน้ำได้เป็นอย่างมาก ทำให้สิ่งแวดล้อมสะอาดขึ้นและลดความเสี่ยงต่อสิ่งมีชีวิตอื่นๆ

- ลดการสัมผัสสารเคมีของเกษตรกร: การใช้โดรนช่วยให้เกษตรกรไม่ต้องสัมผัสกับสารเคมีโดยตรง ลดความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพในระยะยาวจากพิษของสารเคมี ทำให้ชีวิตและสุขภาพของเกษตรกรมีความปลอดภัยมากขึ้น

- ลดการเหยียบย่ำแปลงนา: การใช้โดรนทำให้ไม่ต้องใช้แรงงานคนหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่เข้าสู่แปลงนาบ่อยครั้ง ช่วยลดการอัดแน่นของดินจากการเหยียบย่ำ ทำให้โครงสร้างดินยังคงร่วนซุยและมีสุขภาพดี

- ประหยัดพลังงานและเวลา: โดรนสามารถทำงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพสูงกว่าแรงงานคนหรือเครื่องพ่นแบบเก่า ช่วยประหยัดเวลาและลดการใช้เชื้อเพลิง

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๑. มีฐานการเรียนรู้ เป็นแหล่งองค์ความรู้ในการทำการเกษตร

๒. มีการจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานด้านการผลิต ที่ชัดเจน

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑. เป็นผู้มีความรู้สามารถเป็นวิทยากรให้ความรู้ และฝึกอบรมให้กับผู้อื่นได้

๒. เป็นจุดเรียนรู้ที่สามารถเป็นแบบอย่างสร้างแรงจูงใจให้ผู้อื่นนำไปปฏิบัติตามได้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

เป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตรในชุมชน เน้น “เกษตรกรต้นแบบสอนเกษตรกร” ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ และการตลาดให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง ให้คำปรึกษา และแก้ไขปัญหาการผลิต เช่น ต้นทุนสูง โรคแมลง น้ำแล้ง ราคาข้าวตกต่ำ ฯลฯ เช่น

๑. เกษตรกรในพื้นที่มีปัญหาต้นทุนสูง เช่น ค่าเคมีกำจัดวัชพืชหรือโรคพืช ติดต่อ ศพก.อำเภอ เพื่อรับคำแนะนำ ใช้สารชีวภาพแจก เช่น พด. ไตรโคเดอร์ม่า หรือปัจจัยอื่น ๆ จากหน่วยงานต่าง ๆ ช่วยลดต้นทุน

๒. เกษตรกรพบปัญหาปุ๋ยราคาแพง เข้ามาศึกษา การผลิตปุ๋ยน้ำหมักและนำไปปฏิบัติเพื่อลดการใช้ปุ๋ยเคมี สามารถลดต้นทุนให้กับเกษตรกรได้

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๑. เป็นศูนย์กลางให้บริการข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตร เช่น ข้อมูลปัจจัยการผลิต ข้าวโรคแมลง สภาพอากาศ เทคนิคปลูก ฯลฯ

๒. ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เช่น เกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน กรมวิชาการเกษตร เพื่อให้ความช่วยเหลือ เช่น ปัจจัย พันธุ์พืช สารชีวภาพ ฯลฯ

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑. เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของชุมชนให้กับผู้ที่สนใจ เข้ามาศึกษาหาความรู้ ในด้านต่างๆ ทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง บัญชีครัวเรือน ดินและปุ๋ย เกิดการนำไปเป็นแบบอย่างสำหรับเกษตรกรในชุมชน และนำไปปรับใช้ในการทำการเกษตรของตนเอง เป็นวงกว้างเพิ่มมากขึ้น

๒. นำความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาปรับใช้ในกระบวนการผลิต พร้อมทั้งวางแผนก่อนการผลิต โดยใช้หลักคิด ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ เพื่อพัฒนา ปรับปรุง ปรับใช้ในการผลิตให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่งผลให้ลดต้นทุนการผลิตลง ลดการใช้แรงงาน ลดระยะเวลาในการปฏิบัติงานได้มากขึ้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่
 ๑. เป็นแปลงศึกษาเรียนรู้ที่ได้รับงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุนเป็นฐานการเรียนรู้ให้แก่ชุมชน

๒. เป็นเกษตรกรต้นแบบในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว

๓. เป็นครูบัญชีอาสา

๔. เป็นหมอดินอาสาประจำอำเภอห้วยคต

๕. เป็นศูนย์ผู้นำจิตอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอห้วยคต

๔.๑.๕ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑. เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ

๒. เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ทั้งหลักวิชาการ และการนำไปปฏิบัติ

๓. เป็นผู้ประสานงานหน่วยงานต่างๆ

๔. สร้างแรงจูงใจให้คนในชุมชนรักในอาชีพเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

- พัฒนาและต่อยอดอาชีพของตนเองให้เกิดความมั่นคง ยั่งยืน และสามารถเป็นตัวอย่างให้กับคนอื่นได้

- เป็นแหล่งเรียนรู้และศูนย์รวมองค์ความรู้ของชุมชน: ศพก. เปรียบเสมือนห้องเรียนขนาดใหญ่ของเกษตรกร เป็นแหล่งรวมองค์ความรู้ ประสบการณ์ และนวัตกรรมด้านการเกษตร การที่เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และนำความรู้กลับไปใช้ได้จริงในพื้นที่ของตนเอง

- เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง: การที่เกษตรกรได้มารวมตัวกันที่ ศพก. ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และพัฒนาไปสู่การรวมกลุ่มหรือเครือข่ายที่เข้มแข็งขึ้น การสร้างความสามัคคีและพลังของชุมชนในการขับเคลื่อนการเกษตรร่วมกัน

- เป็นผู้ริเริ่มและเผยแพร่นวัตกรรมทางการเกษตร: การได้นำเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาทดลองใช้และพิสูจน์ให้เห็นผลจริงในพื้นที่ของ ศพก. ก่อนที่จะเผยแพร่ให้เกษตรกรนำไปปรับใช้ในพื้นที่ของตน เป็นประโยชน์ต่อภาคเกษตรของชุมชน

- สร้างความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม: การส่งเสริมเกษตรที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เช่น การลดการใช้สารเคมี การจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ หรือการทำเกษตรอินทรีย์ ซึ่งเป็นแนวทางที่ ศพก. ให้ความสำคัญ ถือเป็นการร่วมกันสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำทุกอย่างที่เราชอบ ตอบทุกอย่างที่เรารู้ ก็จะสู่ความสำเร็จ

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรสำนักงานเกษตรอำเภอห้วยคต

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑. สอบถามข้อมูลจากเกษตรกรต้นแบบ

๒. SWOT

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ข้อมูลที่ได้ไม่ครบถ้วนหรือไม่ตรงความจริง เนื่องจากผู้ให้สัมภาษณ์อาจให้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ลืมรายละเอียดสำคัญ หรือพูดในสิ่งที่อยากให้ผู้สัมภาษณ์ได้ยินมากกว่าความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะ หากเป็นไปได้ ควรให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ทบทวนความถูกต้องของข้อมูลที่บันทึก ภายหลังจากการสัมภาษณ์

๒. ควรใช้คำถามที่เป็นกลาง ใช้การตั้งคำถามปลายเปิดที่กระตุ้นให้เล่าเรื่องราวอย่างละเอียด เพื่อให้การถอดองค์ความรู้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ หลีกเลี่ยงคำถามชี้แนะ ไม่ถามในลักษณะที่กำหนดคำตอบ เช่น “คุณเห็นด้วยไหม”

ภาคผนวก

ที่ทำการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หมู่ที่ 2 บ้านกกจัว
ตำบลสุขฤทัย อำเภอห้วยคต จังหวัดอุทัยธานี

พิกัด : Latitude 99.6593971 Longitude 15.2985621

